

Světlem šumavské přírody

Velikost: 28–31 cm
Rozpětí: 82–87 cm
Hmotnost: 128–330 g

Čejka chocholatá
Vanellus vanellus
Kiebitz / Lapwing

Světlem šumavské přírody

Velikost: 30–90 cm
Doba květu: VI–VIII

Jirnice modrá
Polemonium caeruleum
Jakobsleiter / Jacob's-ladder

Světlem šumavské přírody

Velikost: lodyha dlouhá až 150 cm
Doba květu: VI–IX

Rdest alpský
Potamogeton alpinus
Alpen-Laichkraut / Reed pondweed

Světlem šumavské přírody

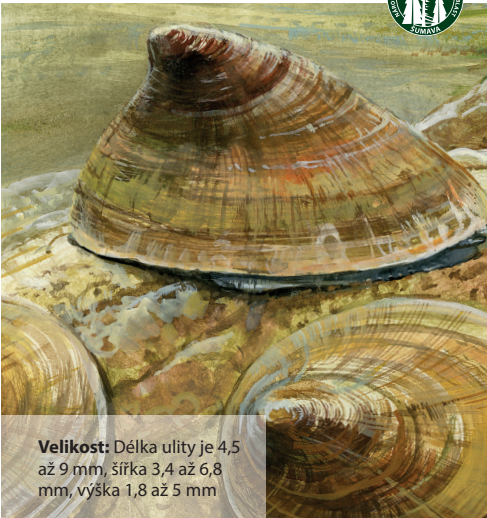

Velikost: 40–80 cm
Doba květu: V–VIII

Starček potoční
Tephrosia crispata
Krauses Greiskraut / Groundsel

Světlem šumavské přírody

Velikost: Délka ulity je 4,5 až 9 mm, šířka 3,4 až 6,8 mm, výška 1,8 až 5 mm

Kamomil říční
Anacardium flavicollis
Flussnapfschnecke / River Limpet

Světlem šumavské přírody

Velikost: 4,5–5,5 cm

Plovatka bahenní
Lymnaea stagnalis
Grosse Schilmschnecke / Swamp Lymnaea

Světlem šumavské přírody

Velikost: 25–35 cm, max. 55 cm

Lipan podhorní
Triemallus triemallus
Europäische Äsche / Grayling

Světlem šumavské přírody

Velikost: 4,5–5,2 cm
Silně ohrožený druh

Kuňka žlutobřichá
Bombina variegata
Gelbbauchunke / Yellow-bellied Toad

Název: Starček potochní**Třída:** dvouděložné rostliny**Řád:** hvězdicotvaré**Čeleď:** hvězdicovité

Biotop: Roste na vlhkých loukách a lesních mokřadech, podél potoků a v okolí pramenišť. Vyhovují mu humózní půdy s větším množstvím živin.

Popis: Vytrvalá bylina, listy v přízemní růžici jsou vejčité, na bázi srdčité, na okraji zubaté. Horní lodyžní listy jsou vejčité až čárkovitě kopinaté, poloobjímavé. Úbory má žluté až oranžové, 25–35 mm velké. Nažky jsou válcovité, hnědé, lysé, chmýr je z jednoduchých štětinek.

Rozšíření: V ČR je hojný v horách a podhůřích a roste roztroušeně i v chladnějších pahorkatinách. V nižších polohách se nevyskytuje. Na Šumavě se jedná o východoalpského migranta s hojným rozšířením po celém jejím území. V ČR je zařazen do Červeného seznamu ohrožených druhů jako druh vyžadující další pozornost.

Ilustrace: Pavel Procházka**Název: Rdest alpský****Třída:** jednoděložné rostliny**Řád:** žabnikotvaré**Čeleď:** rdestovité

Biotop: Chladné, stojaté i mírně tekoucí vody, čisté, hlubší s rašelinným nebo bahnitým dnem.

Popis: Vytrvalá rostlina s oddenkem, z kterého každoročně vyrůstá nová, nevětvená lodyha. Listy jsou dvojitého typu: ponořené listy jsou přisedlé, kopinaté až 15 cm dlouhé, vzplývavé listy jsou krátce řapíkaté s širší čepelí. Lodyha i listy mají načervenalou barvu. Drobné kvítky jsou uspořádány ve válcovitých klasech.

Rozšíření: V ČR se vyskytuje velmi vzácně od nížin do hor. Nejčastěji roste v rašelinných tůňkách, rybnících, horských řekách, mrtvých říčních ramenech a v potocích. Roste pouze na české straně Šumavy. V minulosti byl hojnější, ale ustoupil díky intenzivnímu chovu ryb a znečištění vod. Jako silně ohrožený druh je v Červeném seznamu rostlin České republiky.

Ilustrace: Pavel Procházka**Název: Jirnice modrá****Třída:** dvouděložné rostliny**Řád:** vřesovcotvaré**Čeleď:** jirnicovité

Biotop: Vlhké louky, nivy, pobřežní křoviny, okraje potoků a rašeliníšť. Roste na vlhkých, propustných a humózních půdách.

Popis: Vytrvalá rostlina. Lodyhu má přímou, oblou či mělce rýhovanou. Listy jsou lichozpeřené, složené z lístků, zdánlivě připomínající žebřík. Má nápadné modré květy, uspořádané v bohatém koncovém květenství. Koruna květu je zvonkovitá až kulovitá se zakončenými cípy.

Rozšíření: V ČR je původní pouze v oblasti Šumavy a Předšumaví. Roztroušeně až vzácně roste v okolí Kvildy, Nových Hutí a v Hornovltavské kotlině. Na rouské ani bavorské straně Šumavy se v současné době nevyskytuje. Na Šumavě se jedná o glaciální relikv, který sem pronikl v době ledové. Jako silně ohrožený druh je i v Červeném seznamu rostlin České republiky. Pěstuje se v zahradách jako okrasná a medonosná rostlina.

Ilustrace: Pavel Procházka**Název: Čejka chocholátá****Třída:** ptáci**Řád:** dlouhokřídlí**Čeleď:** kulíkovití

Délka života: Nejvyšší známý věk je 16 let.

Mláděta: Samice klade od dubna čtyři vejce, na kterých sedí samec i samice 24 dní. Rodiče mláděta zahřívají ještě dva týdny po vylíhnutí. Vzletností dosahují ve stáří 33 dnů.

Hlas: Ozývá se typickým „kuji-vicvic“.

Hnízdo: Staví si jej na zemi na málo zarostlých místech. Připomíná malou vyhrabanou kotlinku, která je vystlána rostlinným materiálem.

Potrava: Bezobratlí živočichové.

Popis: Vrchní část těla a křídla má černá se zelenavým leskem, břicho je bílé a spodní ocasní krovky rezavé. Na krku má černou náprsenku, široká křídla, malý černý zobák a na zátylku černou chocholku.

Výskyt: Převážně tažný druh zimující ve Středomoří a v severní Africe. V ČR hnízdí na většině území, převážně v nížinách. Vyhledává mokré louky, pastviny a pole. Na Šumavě se vyskytuje ojediněle. Její početnost v ČR od 90. let klesá z důvodu neustálé intenzifikace zemědělského hospodaření a na místech, kde stále dochází k odvodňování podmačených částí polí a luk.

Ilustrace: Pavel Procházka**Název: Kuňka žlutobřichá****Třída:** obojživelníci**Řád:** žáby**Čeleď:** kuňkovití

Délka života: Nejvyšší známý věk je 15 let.

Chování: Denní až soumravná aktivita. Zimuje na souši, v mokřadech, v děrách, štěrbinách a pod kmeny stromů. Při obraně vypouští kožní, intenzivně páchnoucí sekret.

Hlasové projevy: Ozývá se křučivým „u-u-u-u“.

Rozmnožování: Samička přichycuje vajíčka po 2–30 kusech na vodní rostliny nebo na předměty v mělké vodě. Pářit se může třikrát a celkem naklade za sezonu až 170 vajíček.

Potrava: Červi, larvy komárů a drobní bezobratlí živočichové.

Popis: Hlava i tělo jsou zploštělé, zornice srdcovitého či trojúhelníkovitého tvaru. Zbarvení šedé, olivově zelené nebo hnědé, břicho je žluté s černými skvrnami. Kůže je bradavičnatá.

Výskyt: Převážně podhorský až horský druh. Vyhledává mokřady, osluněné mělké kaluže a nádrže, ale vyskytuje se také v lesních oblastech. V ČR je rozšířena ostrůvkovitě, hojnější a souvislejší výskyt je jen v karpatském systému a jeho podhůří. Na Šumavě se jedná o ojedinělý výskyt v okrajových částech, SZ okraj CHKO a na území VVP Boletice.

Ilustrace: Pavel Procházka**Název: Lipan podhorní****Třída:** paprskoploutví**Řád:** lososotvární**Čeleď:** lososovití

Délka života: 6–7 let

Mláděta: Ke tření dochází od dubna do května. Samice vytloukají ocasem do štěrkovitého dna jamky, do kterých kladou jikry. Ty po oplodnění zakryje samec štěrkem. Po 14 dnech se líhnou larvy o velikosti 10–13 mm, které se živí z tzv. žloutkového vřáčku. Následně tvoří hejna malých ryb.

Potrava: Larvy hmyzu, korýši, červi, hmyz spadlý na vodní hladinu. Starší jedinci loví malé rybky do velikosti střevele.

Popis: Protáhlé tělo po stranách zploštělé s malou hlavou a ústy s dolním postavením. Charakteristická je vysoká hřbetní ploutev s načervenalými skvrnami. Jako všechny lososovité ryby má i lipan tukovou ploutvičku. Hřbet má šedoželený až šedo modravý, boky a břicho stříbřitě bílé.

Výskyt: Střední a východní Evropa. Vyhovují mu rychle proudící čisté a dobře prokysličené vody se štěrkovitým dnem. Charakteristické úseky řek s jeho výskytem jsou nazývány lipanovým pásmem.

Ilustrace: Pavel Procházka**Název: Plovatka bahenní****Třída:** plži**Řád:** plicnatí**Čeleď:** plovatkovití

Délka života: 5 let

Popis: Ulita je pravotočivá, vejčitá s ostrým vrcholem. Je tenkostěnná, křehká s jemným rýhováním, světle hněd zbarvená. Tělo je hnědé až šedé s lalokovitými tykadly. Plovatka dýchá pomocí tzv. vodních plic. Pomocí dýchacího otvoru do nich nasává vzduch, proto ji můžeme často vidět poblíž vodní hladiny. Je hermafrodit a v letních měsících klade vajíčka ve slizovitém obalu, které lepí na vodní rostliny. Každý jedinec klade 200 až 300 vajíček.

Potrava: Tvoří ji vodní rostliny a jejich zbytky.

Biotop: Dává přednost stojatým, zarostlým vodám s bahnitým dnem, vzácněji vodám tekoucím. Není náročná na kvalitu vody.

Výskyt: Evropa, sever Asie, Severní Amerika. V ČR hojný druh po celém území, v nížinách a středních polohách. Na Šumavě ji lze nalézt například ve vodní nádrži Lipno.

Ilustrace: Pavel Procházka**Název: Kamomil říční****Třída:** plži**Řád:** plicnatí**Čeleď:** okružákovití

Délka života: 1–2 roky

Popis: Žije přisedle na kamenech, ulita netvoří závit, ale tupý, doprava a dozadu pootočený vrchol, je křehká, téměř průsvitná s paprscitým rýhováním. Zbarvení je rudohnědé, hnědé, žlutavé a někdy šedo bílé. Je to hermafrodit, vajíčka snáší v kruhových kokonech. K líhnutí dochází za 3–4 týdny. V létě žije na vrchní straně kamenů, kde nalézá více potravy, zimu tráví na jejich spodní straně. Sám je často potravou ryb.

Potrava: Tvoří ji zelené řasy a rozsivky uchycené na kamenech. K rozmělnění potravy polyká zrnka písku.

Biotop: Vyskytuje se převážně v rychle tekoucích vodách bohatých na kyslík a v prameništích.

Výskyt: V ČR se vyskytuje na celém území v rychle tekoucích vodách. Dříve býval hojný, ale následkem znečištění vod jeho stavy klesají. Obývá větší část Evropy, Alžírsko a Zakavkazí. Na Šumavě byl zjištěn v údolí Pstružného potoka a v PR Amálieho údolí.

Zajímavost: Někdy bývá mezihostitelem parazitů, nejčastěji motolic.

Ilustrace: Pavel Procházka